

توریسم

گردشگران

دیدگاه

چگونه رمضان سرمایه اجتماعی یزدا تقویت می‌کند؟

■ ملیحه فخری

یزد در ماه میهمانی خدا، تنها شهری تاریخی با یادگیر و خانه‌های خشتی نیست؛ بلکه شهری است که در رمضان، زندگی و آیین‌هایش معنا پیدا می‌کنند. در شب‌های این ماه، مساجد تاریخی و حسینیه‌های محله‌ای از کارکرد صرفاً معماری فراتر می‌روند و به کانون‌های زنده تعامل اجتماعی تبدیل می‌شوند. این پیوند میان کالبد تاریخی و آیین‌های دینی، یکی از شاخصه‌های متمایز یزد در رمضان است.

رمضان در یزد با آیین‌هایی همراه است که ریشه در تاریخ اجتماعی این شهر دارد و بخشی از حافظه جمعی مردم را شکل می‌دهد.

«**کیسه‌دوزی:** آیینی که در روزهای پایانی شعبان یا ابتدای رمضان انجام می‌شود. خانواده‌ها با دوخت کیسه‌های کوچک پارچه‌ای، نیت‌های معنوی خود را گره می‌زنند و آن را به‌عنوان نمادی از برکت و گشایش نگه می‌دارند.

«**پیراهن مراده:** زنان با نیتی خاص، پارچه‌ای را به نیت برآوردشدن حاجت می‌دوزند یا میان افراد تقسیم می‌کنند. این آیین، علاوه بر جنبه اعتقادی، کارکرد اجتماعی و شبک‌های از امید مشترک را شکل می‌دهد.

«**آیین دوست‌دوست:** کودکان و نوجوانان در شب‌های خاص رمضان با خواندن اشعار آیینی، در خانه‌ها را می‌زنند و هدیه دریافت می‌کنند؛ تمرینی برای مشارکت و پیوند محله‌ای.

«**حنابندان شب بیست‌هفتم رمضان:** مراسم نمادینی که یادآور شادی معنوی در دل ماه عبادت است و تلفیقی از سنت‌های ایرانی و باورهای دینی را نشان می‌دهد. این آیین‌ها ثابت می‌کند که رمضان در یزد، صرفاً مناسکی فردی نیست؛ بلکه بستری برای استمرار سنت‌های اجتماعی و تقویت پیوندهای محله‌ای است.

رمضان در یزد نمونه‌ای از «بازتولید سرمایه اجتماعی» است. سفره‌های افطاری ساده، کمک‌های بی‌نام خیرین و گردهمایی‌های شبانه در مساجد تاریخی، شبک‌های از اعتماد و همبستگی را تقویت می‌کنند. در این ماه، مسئولیت اجتماعی نه در قالب شعار، بلکه در عمل روزمره شهروندان دیده می‌شود. روزهداری در اقلیم گرم و خشک یزد، معنای دوچندان دارد. این تجربه مشترک، حس هم‌سرنوشتی را افزایش و فاصله‌های اجتماعی را کاهش می‌دهد. همین هم‌سرنوشتی، بنیان انسجام شهری را تقویت می‌کند. یزد که به‌عنوان مقصد گردشگری تاریخی شناخته می‌شود، در رمضان ظرفیت دیگری را عرضه می‌کند: گردشگری معنوی. حضور در مساجد کهن در شب‌های قدر، مشاهده آیین‌های بومی رمضان و تجربه فضای معنوی محله‌های تاریخی، برای گردشگران تجربه‌ای متفاوت از بازدید صرف معماری است. باتوجه به گستردگی مساجد تاریخی و محله‌ای در یزد، بخش زیادی از این مرکز در ماه رمضان به برگزاری آیین‌های شبانه و برنامه‌های مذهبی می‌پردازند. در این ایام، شهر تاریخی یزد به موزه‌ای زنده تبدیل می‌شود؛ جایی که تاریخ در رفتار و آیین مردم جریان دارد. این پیوند میان میراث ملموس و ناملموس، می‌تواند در چارچوب توسعه پایدار گردشگری مورد توجه قرار گیرد. رمضان در یزد، فرصتی برای مرور هویت شهری است؛ هویتی که در آن دین، فرهنگ، معماری و زندگی اجتماعی درهم تنیده‌اند. استمرار آیین‌های چون کیسه‌دوزی، پیراهن مراد، دوست‌دوست و حنابندان، نشان‌دهنده بویایی فرهنگی شهری است که توانسته سنت را در دل زندگی معاصر حفظ کند. در ماه میهمانی خدا، یزد تنها روزه نمی‌گیرد؛ سرمایه اجتماعی‌اش را تقویت می‌کند، میراث ناملموسش را زنده نگه می‌دارد و معنویت را در بستر زندگی روزمره جاری می‌سازد. شاید همین پیوند میان میراث جهانی، آیین‌های بومی و همبستگی اجتماعی است که یزد را در رمضان به الگویی قابل تأمل در میان شهرهای تاریخی کشور بدل کرده است.

چکن دوزی نوعی زرکش دوزی یا بخیه‌دوزی است که به‌دلیل شیوه خاص دوخت و ایجاد اشکال متنوع، از گذشته با عنوان « کیسه چکن دوزی» شناخته می‌شده است

بوموسی در مسیر رونق گردشگری دریایی باراه‌اندازی شناور تفریحی کروز

فرماندار بوموسی از برنامه‌ریزی برای ایجاد مسیری دریایی به‌منظور تردد یک شناور کروز تفریحی به مقصد این جزیره خبر داد و گفت: این اقدام گامی مؤثر در جهت رونق گردشگری دریایی و توسعه اقتصادی این جزیره و سایر جزایر راهبردی آن خواهد بود. احمد بنافی اظهار کرد: پس از برگزاری نشست‌های مشترک با بخش خصوصی طی ماه‌های گذشته، توافق‌های لازم برای به‌کارگیری یک کشتی کروز با هدف توسعه گردشگری دریایی در خلیج فارس و با تمرکز بر جزیره بوموسی حاصل شده است. وی افزود: درحال حاضر فرآیندهای اداری و اخذ مجوزهای لازم برای آغاز سفرهای دریایی درحال انجام است و پیش‌بینی می‌شود نخستین سفر آزمایشی این شناور تا پیش از پایان سال جاری از مبدأ بوشهر به مقصد ابوموسی و کیش انجام شود. فرماندار بوموسی با بیان اینکه پس از انجام سفر آزمایشی این شناور، برنامه‌ریزی‌های لازم انجام خواهد شد تا حداقل هفته‌ای یک سفر به جزیره ابوموسی در برنامه آن گنجانده شود، اضافه کرد: توسعه گردشگری در این جزیره زیبا و سایر جزایر آن یکی از برنامه‌های مسئولان این جزیره است که با جدیت درحال پیگیری است.

ژالانه؛ رؤیایی در بلندی‌ها

نام گردنه ژالانه را شنیده بودید؟ جایی که کوه‌ها محصورتان می‌کند و شما غرق در زیبایی باشکوه کوهستان حیرت می‌کنید.

گردنه ژالانه در کردستان محبوب و محبوب واقع شده است. مسیر دسترسی به گردنه ژالانه با خودرو شخصی یا با تورهای گردشگری یکی است. شما به هر طریقی که قصد سفر به کردستان را دارید، باید خود را به شهر سنندج برسانید و پس از بازدید از جاذبه‌های دیدنی این شهر، جاده سنندج به میروان را در پیش بگیرید. در ادامه به میروان که رسیدید، از دریاچه زریوار دیدن کنید و پس از یک بازارگردی در بازارچه‌های مرزی، وارد جاده شهر سروآباد شوید. از شهر سروآباد که رد شدید، جاده زیبا و پر پیچ‌وخم اورامان‌تخت خود را نمایان می‌سازد و آنقدر باید بروید تا به گردنه ژالانه برسید.

مردم کردستان این نام را برای دختران خود انتخاب می‌کنند. بنابراین اسم دخترانه کردی محسوب می‌شود که بسیار زیبا و محبوب است. اما معنای آن چیست؟ ژالانه در زبان کردی چه معنایی می‌دهد؟

در زبان کردی، واژه ژالانه از ریشه «ژال» می‌آید. ژال به معنای شبنم یا قطرات ریز باران است و نمادی از طراوت و تازگی طبیعت را به ذهن متبادر می‌کند. همچنین ژالانه نام یک نوع گیاه است که در طبیعت گردنه ژالانه می‌روید و عموماً با شبنم صبحگاهی پوشیده شده است.

در برخی از اشعار و ترانه‌های کردی نیز نام ژالانه را زیاد می‌شنویم. از این واژه برای توصیف زیبایی و معصومیت معشوق استفاده می‌کنند. همچنین

اسلام عروس آرام و ناشناخته زاگرس با

دره‌های سرسبز و رودخانه‌های جاری و روستاهای بهشت‌آیین می‌توانند مقصدی دلپذیر برای گردشگران نوروزی باشد. روستای «سنگ‌سفید» شهرستان چرداول ترکیبی از آرامش و زیبایی است. این روستا از توابع دهستان شباب، بخش شیباب شهرستان چرداول است و در حدود ۳ کیلومتری دهستان شباب واقع شده است.

روستای سنگ‌سفید در زمره روستاهای پاکوهی، جلگه‌ای و کوهستانی قرار دارد و به‌صورت مجتمع در دهانه تنگه‌ای به‌نام تنگ قیر شکل گرفته است. موقعیت روستا به‌گونه‌ای است که از سمت شمال به کوه‌های خرمه و وردلان، از سمت جنوب به محور مواصلاتی ایلام به پل سیمه، از سمت شرق به زمین‌های کشاورزی و از سمت غرب به رودخانه چناره محدود می‌شود. ارتفاع این روستا از سطح دریا حدود ۹۸۰ متر است و شیب عمومی زمین در آن از شرق و شمال‌شرق به سمت غرب و جنوب‌غرب امتداد دارد؛ به همین دلیل، آب‌های جاری در سطح روستا

چرا گردشگران عاشق سنگ‌سفید می‌شوند؟

به‌سمت رودخانه چناره سرازیر می‌شوند. همچنین تنگ منصوری در شمال‌شرقی روستا قرار دارد که بازدید از آن خالی از لطف نیست.

این روستا یکی از زیباترین و بکرترین مناطق شهرستان چرداول به‌شمار می‌رود و به‌دلیل طبیعت چشم‌نواز و جاذبه‌های منحصربه‌فرد خود، مقصدی مناسب برای طبیعت‌گردان و علاقه‌مندان به سفرهای تاریخی و طبیعی است.

رودخانه چناره که از میان روستا عبور می‌کند، با آب زلال خود محیطی مناسب برای استراحت و تفریح گردشگران فراهم کرده است. اطراف این رودخانه پوشیده از انواع درختان و گیاهان محلی است که به زیبایی و طراوت منطقه افزوده‌اند. در جنوب‌غربی روستای سنگ‌سفید، کوهی به‌نام خرم‌کوه قرار دارد که به‌دلیل پوشش گیاهی متنوع و مناظر طبیعی چشم‌نواز، یکی از نقاط دیدنی و مورد علاقه علاقه‌مندان به کوهنوردی محسوب می‌شود. همچنین تنگ منصوری در نزدیکی این روستا واقع شده و با دیواره‌های سنگی بلند، طبیعت بکر و آب‌وهوای مطبوع، گردشگران

پیشنهاد

سفر

بسیاری را به خود جذب می‌کند. از ویژگی‌های برجسته تنگ منصوری می‌توان به دیواره‌های سنگی طبیعی، آبراه‌های جاری و گیاهان بومی اشاره کرد که جلوه‌ای خاص به این منطقه داده‌اند. وجود منابع آبی کافی و خاک حاصلخیز باعث رونق کشاورزی در روستای سنگ سفید شده است.

دامداری نیز از جمله مشاغل رایج مردم منطقه است که سهم مهمی در اقتصاد محلی ایفا می‌کند. فصل‌های بهار و تابستان بهترین زمان برای بازدید از روستای سنگ‌سفید و تنگ منصوری است، چراکه در این زمان‌ها، آب‌وهوای معتدل و طبیعت سرسبز، تجربه‌ای دلپذیر را برای گردشگران رقم می‌زند. این روستا و تنگ منصوری، با ترکیب بی‌نظیر طبیعت بکر، رودخانه‌های زلال و کوه‌های مرتفع، از جمله نقاط منحصربه‌فرد استان ایلام به‌شمار می‌رود. حفاظت از این میراث طبیعی و توسعه گردشگری پایدار می‌تواند به رونق اقتصادی و فرهنگی منطقه کمک کند.

کوله‌پشتی

تاریخ هزارتوی زرد آلوآباد!

در حاشیه شمالی دره و رودخانه میخ، روستای زردآلوآباد واقع شده که حدود ۱۴۸۱ متر از سطح دریا ارتفاع دارد و نسبت به سایر روستاهای منطقه مشخص مرتفع‌تر است و اقلیم منطقه معتدل کوهستانی است.

آثار شاخص محدوده این روستا عبارت است از: «ته‌های زردآلوآباد»، «دره کاک» و «گورستان تاریخی زردآلوآباد».

این تپه و محوطه پیرامونی آن از مهم‌ترین مکان‌های باستانی غرب روستای زردآلوآباد و شامل ته‌های طبیعی بخش شمال شرقی و محوطه شرقی

و جنوبی می‌شود.

اقلیم این محدوده جغرافیایی معتدل است و ساختار زمینشناسی آن، زیرساخت تپه سنگلاخی و محوطه پیرامونی سنی است و جاده فرعی میان مزارع در جبهه جنوب غربی عوارض همجوار این تپه را تشکیل داده است.

شناسه‌های فرهنگی در سطح تپه طبیعی شرق محوطه، معدن سنگ از نوع سنگ‌های مورد استفاده در بنای گورهای باستانی عصر مفرغ وجود دارد، سفالینه از نوع تکه خمرها و ظروف مختلف بیشتر از نوع ظروف ساده چرخ‌ساز با رنگ قهوه‌ای خاکستری و

نارنجی روشن به‌صورت متراکم بر سطح اثر مشاهده می‌شود، این تپه در بخش شرقی روستا بر اثر شیب، در سطحی شیب‌دار و متعلق به خانه‌های روستایی واقع شده است. ساخت‌وساز خانه‌های روستا بخشی از تپه اصلی را تخریب کرده است؛ بخش دیگر از اثر به نهالستان و باغ تبدیل شده و قطعه محدوده باقی‌مانده زیر کشت محصولات کشاورزی است. زیرساخت اثر سنگلاخی شنی - روسی است و ارتفاع آن نسبت به دره و رودخانه جنوبی از جبهه‌های شرقی جنوبی ۸۰ متر است. سفالینه‌های باقی‌مانده از ظروف مختلف، ابزار سنگی، تکه شیشه و بخشی از یک ظرف با پیکر حیوانی بز مهم‌ترین شناسه‌های مشاهده شده بر سطح اثر هستند. هسته‌های ظروف سفالی برداشت شده اکثراً چرخ‌ساز و دارای رنگ‌های آجری روشن و قرمز لعاب گلی بودند. بخشی از سطح جبهه غربی اثر جهت توسعه زمین‌های کشاورزی مسطح شده که با این اقدام لایه باستانی تپه بیشتر نمایان گشته است.

صنایع دستی

چَکِن دوزی خراسان جنوبی، روایتی از درخت زندگی تا گره‌های شگون‌دار

جنوبی، درپچه‌ای روشن به تاریخ و جایگاه این هنر اصیل در استان پیش روی ما می‌گذارد.

زهره اسدیپور اظهار کرد: چکن واژه‌ای ترکی و به‌معنای «کشیدن» است و در چکن‌دوزی، هنرمند با نخ‌های رنگی روی سطح پارچه‌های ساده، طرح‌هایی را ترسیم می‌کند.

وی افزود: این هنر با کمک سوزن و گاه قلاب اجرا می‌شود و بخیه‌های ظریفی بر سطح پارچه می‌نشیند؛ در واقع چکن‌دوزی نوعی زرکش‌دوزی یا بخیه‌دوزی است که به‌دلیل شیوه خاص دوخت و ایجاد اشکال متنوع، از گذشته با عنوان «کیسه چکن‌دوزی» شناخته می‌شده است. کارشناس صنایع‌دستی خراسان جنوبی با بیان پیشینه این هنر سنتی تصریح کرد: دوخت این کیسه‌ها بیش از ۱۵۰ سال قدمت دارد و جنس پارچه اصلی آن‌ها پارچه‌ای موسوم به «وللا» است؛ نوعی پارچه ابریشمی دستیافت در خراسان جنوبی که با ترکیب رنگ‌های سرخ، آبی و بنفش تولید می‌شده است.

اسدیپور درباره ویژگی‌های بصری این کیسه‌ها بیان کرد: تزئین کامل هر دو روی کیسه، بدون تمایز میان پشت و رو، و از شاخصه‌های مهم آن است، طرح «درخت زندگی» هفت‌شاخه در مرکز اثر قرار می‌گیرد و نقوش

خلق می‌کنند که جلوه‌ای از زندگی روزمره، طبیعت و سبندهای فرهنگی منطقه را به تصویر می‌کشند. هر بخیه، پیوندی میان گذشته و امروز است و حکایتی را از خلایقیت و مهارت زنان خراسان جنوبی روایت می‌کند. این هنر نه‌تنها زیبایی بصری دارد، بلکه ظرفیت عظیمی برای توسعه صنایع‌دستی و اشتغال زنان فراهم می‌آورد.

هرچند با گذشت زمان بسیاری از سبک‌های سنتی چکن‌دوزی به فراموشی سپرده شده بود اما با تلاش‌های مستمر و علاقه شخصی هنرمندان خراسان جنوبی این رشته احیا شد و با بازگرداندن این هنر به زندگی روزمره، علاوه‌بر حفظ هویت فرهنگی، زمینه‌ای برای توانمندسازی اقتصادی زنان و تقویت بازار صنایع‌دستی منطقه ایجاد شده است.

صنایع‌دستی ازجمله چکن‌دوزی، فرصتی بی‌نظیر برای ایجاد پیوند میان فرهنگ و گردشگری فراهم می‌کند، معرفی این هنرها به گردشگران داخلی و خارجی، حضور در نمایشگاه‌ها و استفاده از فضای مجازی، می‌تواند توجه به ظرفیت‌های فراموش‌شده را افزایش داده و ارزش اقتصادی و فرهنگی آنها را نیز تقویت کند.

برای آشنایی دقیق‌تر با ظرافت‌ها، تکنیک‌ها و ارزش فرهنگی چکن‌دوزی، کارشناس صنایع‌دستی خراسان

چَکِن دوزی، هنر ظریف و سنتی زنان سه‌قلعه در خراسان جنوبی، بیش از ۱۵۰ سال است که با نقش‌های نمادینی چون «درخت زندگی» و «شمسک‌های شگون‌دار، داستان زندگی، باورها و ذوق هنری کویر را روایت می‌کند. احیای این هنر فراموش‌شده، نه‌تنها میراث معنوی استان را حفظ کرده، بلکه فرصتی برای توانمندسازی اقتصادی زنان و معرفی ظرفیت‌های صنایع‌دستی خراسان جنوبی فراهم آورده است.

خراسان جنوبی با کویرهای وسیع و فرهنگ غنی خود، از دیرباز مرکز شکل‌گیری هنرهای دستی متنوع بوده است. در دل این سرزمین، صنایع‌دستی زنان دیار کویری نه‌تنها جلوه‌ای از مهارت و ذوق هنری است بلکه داستانی از تاریخ، هویت و باورهای مردمان آن را بازگو می‌کند. در مجموع تاکنون ۳۰۰ رشته صنایع‌دستی در کشور شناسایی شده که از این تعداد ۸۰ رشته در خراسان جنوبی وجود دارد و اکنون صنعتگران در ۲۵ رشته فعال هستند و محصول تولیدی می‌کنند، از میان این هنرها، چکن‌دوزی با ظرافت و پیچیدگی منحصربه‌فرد، نمادی شاخص و بی‌مانند از هنر شرق ایران است.

در هنر چکن‌دوزی، زنان با نخ‌های رنگی و دوخت‌های ظریف، طرح‌هایی نمادین بر پارچه‌های ساده

گزارش

